

בחינה בקורס

דיני מסים

מסלול ג/1

פרופי י' הדריק, עי וילנקו, י' אשרי

מועד א' תשנ"ה

2 ביולי, 1995

הנחיות:

1. זמן הבחינה: 3.5 שעות, לא תינתן כל הארכה !!
2. חומר עזר מותר: ספרים פתוחים, מחשב כיס.
3. אורך התשובה לכל השאלות יחד לא יעלה על 6 עמודים (מחברת אחת כתובה מצד אחד של הדף).
4. יש להכריע בכל השאלות המשפטיות המתעוררות בשאלות להלן; העלאת מספר אפשרויות, בלי להכריע ביניהן, לא תיחשב לתשובה מלאה.
5. הנחות עובדתיות שתיזדקק/י להן תהיינה סבירות ורלוונטיות.

שאלה 1 (35%)

היפר-מרקט בע"מ בעלים של רשת חנויות מרכול. לאורך זמן היא סובלת מקשיי גבייה, שכן כ-20% מהשיקים שניתנו כתשלום לא כובדו. פ"ש סירב להכיר בשיקים שלא כובדו כחובות רעים כל עוד לא מוצו כל הליכי הגבייה האפשריים, ואלה מטבע הדברים אורכים זמן רב. היפר-מרקט החליטה לבנות מנגנון ניכיון שיקים כדלקמן: הוקמה חברה-בת - צייק-שיק בע"מ, וכל השיקים שקיבלה היפר-מרקט נמכרו לצייק-שיק באשראי, ובמחיר השווה ל-80% מערכם הנקוב של השיקים. צייק-שיק העמידה את השיקים שרכשה לפרעון במועד, אך שילמה את מחיר רכישתם להיפר-מרקט רק אחת ל-3 חודשים במרוכז. עד לתשלום להיפר-מרקט, הופקדו הכספים בתכנית חסכון צמודה + ריבית 4% שנתית כאשר הריבית פטורה ממס הכנסה. לצייק-שיק לא היו נכסים, עובדים או הוצאות אחרות, למעט האמור לעיל. כל השיקים שנמכרו לצייק-שיק הופקדו מיידית על ידי היפר-מרקט בבנק לזכות חשבונה של צייק-שיק עד למועד פרעונם, ואז נזקפה תמורת הפדיון (בגין אלה שכובדו) לחשבון צייק-שיק והופקדה מיד לפי הוראת קבע לתכנית החסכון (עד למועד התשלום להיפר-מרקט).

נתונים לשנת המס 1994:

סכום השיקים שקיבלה היפר-מרקט היה 1,250,000 ש"ח, והם נמכרו לצייק-שיק ב-1,000,000 ש"ח. סכום השיקים שנפרעו היה 1,000,000 ש"ח. צייק-שיק החזיקה במהלך השנה במוצע 125,000 ש"ח דמי פדיון של השיקים (הסכום הממוצע שהצטבר בכל 3 חודשים עד שהועבר להיפר-מרקט). צייק-שיק נוסדה בהון מניות מונפק של 100 מניות בנות 0.01 ש"ח ע.נ. כ"א. המדד עלה ב-10%.

שאלות:

1. איזה יתרון מס מקנה המבנה לעיל להיפר-מרקט בהתחשב בבעיית הגבייה שלה?
2. מה הכנסתה החייבת של צייק-שיק בשנת המס 1994?
3. מה תהיינה השפעתו של חוק התיאומים על הכנסתה של צייק-שיק?

שאלה 2 (65%)

דוד, אזרח ותושב ישראל, הוא יזם מצליח ובעל המניות של חברה להשקעות בשם CONARTIST, INC. הרשומה באיי-הבתולה הבריטים (להלן "CON") ומשרדה נמצאים בציריך. כמו כן, יש לדוד עסקים פרטיים אותם הוא מנהל ממשרד שלו הנמצא בלונדון.

בשלהי 1993 שמע דוד מ-6 מדענים עולים על פיתוח חדש בחקלאות ימית אשר מאפשר לגדל דגי חדקן בשבי ולהפיק מהם קוויאר שחור ומשובח בעלות זולה פי חמש מהתהליכים הקיימים אז. דוד הציע למדענים לממן את הפרויקט תמורת מחצית המניות בחברה חדשה שתחזיק את הפרויקט ואשר תוקם לצורך זה. החברה, בשם הידד לדג לטד. (להלן "הידד"), נוסדה ונרשמה בגנין (לפי חוק החברות הירדני).

ההשקעה הנחוצה בפרויקט הוערכה ב-800,000 דולר, אותם גייסה הידד כדלקמן:
 א) CON ניאותה להלוות 200,000 דולר בריבית 8% לשנה, לפרעון בסכום חד בתום 5 שנים;
 ב) 300,000 דולר נוספים הושקעו בהון העצמי של הידד ע"י CON כנגד 40.1% המניות בהידד;
 ג) 300,000 דולר נותרים הושקעו על ידי דוד אישית בהון של הידד, כנגד 9.9% המניות.

50% הנותרים ממניות הידד הוקצו למדענים בחלקים שווים.

דוד מימן את השקעתו האישית כדלקמן: 150,000 דולר קיבל כנגד מכירת משרדו בלונדון, אותו רכש שנתיים קודם ב-70,000 דולר. כדי להמשיך לנהל את עסקיו הפרטיים, הפך דירת מגורים שלו בלונדון, אותה רכש באותו מועד שרכש את המשרד, למשרד (הדירה עלתה לו 100,000 דולר ושוויה כשהפכה למשרד 200,000). את היתרה, בסך 150,000 דולר, מימן באמצעות מכירת פסלים פרה-קולומביאניים שהביא מטיול בדרום-אמריקה שנתיים קודם, אותם רכש שם ב-1,000 דולר. CON היתה צריכה להראות בדו"חות שלה מחזור גדול, ולכן, בעצת הרו"ח שלו, מר חשבוני, העביר דוד את הפסלים אל CON אשר מכרה אותם.

דוד התמנה למנהל שכיר של הידד, עבור שכר חודשי של 4,000 דולר לחודש. לצורך הפשטות, הניחו כי כל הפעולות שתוארו עד כה התבצעו ב-1.1.94.

עבודות הפיתוח והניסוי התבצעו במעבדות שהוקמו ונוהלו על ידי הידד בקריית שמונה. הידד העמידה ידע שפיתחה לרשות מפעלי מזון בישראל, בתמורה לתמלוגים. בסוף 1994 עמדו רווחיה של הידד על סך 2,000,000 דולר, עליהם חויבה במס באזור בשיעור של 20%. הידד החליטה על חלוקת דיבידנדים לבעלי מניותיה בסך כולל של 1,600,000 דולר.

דוד קיבל 118,800 דולר דיבידנד, וכן 481,200 דולר נוספים שקיבלה CON כדיבידנד וחילקה גם היא מיד באותה שנה. התשלומים הללו נעשו לחשבון הבנק שלו בלונדון.

בסכום שקיבל לידי ביקש דוד להשקיע במקרקעין. ידידו ראובן הקבלן, שהתעתד לבנות על מגרש בגבעתיים שבבעלותו בניין מגורים, הציע לדוד לרכוש ממנו 5 דירות "על הנייר" במחיר 120,000 דולר לדירה. מר חשבוני יעץ לדוד לרכוש את המגרש תחילה ולפתח אותו בעצמו, כדי לחסוך במס. על פי עצתו, פעל דוד כדלקמן: דוד רכש את המגרש מראובן ב-600,000 דולר. מיד לאחר שרכש, ישב וטיכס עצה עם מר חשבוני מהיכן יבוא המימון הנחוץ לבניה. הוחלט להציע לראובן לבנות על המגרש בניין מגורים בן 10 דירות, בתמורה ל-5 דירות, על פי חישוב של עלות בנייה לדירה (כולל רווח קבלני) של 80,000 דולר. בסוף 1995 הסתיימה הבניה.

באירוע חגיגי שנערך לרגל הצלחתה של הידד, זלל דוד קוויאר שחור בכמות מוגזמת, חש ברע, והובהל לבית החולים, שם נפטר ממנת יתר. במותו השאיר אחריו אשה ו-3 בנים: טובי, טובי וזומבי. בצוואתו ציווה 2 דירות לאשתו, ו-4 דירות לילדיו (בחלקים שווים).

שאלות:

1. מה כל היבטי ההכנסה וההוצאה של דוד ושל CON בשנת המס 1994?
2. נתח/י את כל היבטי המיסוי (הכנסה, שבה, רכישה) העולים מעסקת המקרקעין שבוצעה ב-1995. חווה/י דעתך על הייעוץ שנתן מר חשבוני.
3. יורשיו של דוד מבקשים לממש את ירושתם. איזו עצה תוכל/י לתת להם?

הנחה: 1 דולר = 3 ש"ח (במשך השנים 1992-1994, ללא שינוי).
מדד: עלה בשנים 1992, 1993, 1994 ו-1995 ב-10% בכל שנה.

|| בהצלחה ||

|| חופשה נעימה ||

מועצת הסטודנטים בפקולטה למשפטים
בנק בחינות פתורות

שם הקורס: דיני מיסים
 שם המרצה: פרופ' הדרי
 שנת לימודים: תשנ"ה
 סמסטר: ב'
 מועד: א'
 שם התלמיד: טל אלוייה
 ציון: 95

שאלה 1

1. לסופרמרקט יש בעיה: השיקים נרשמו כהכנסות (החברה עובדת בשיטה המצטברת), אף על פי שבפועל רק 80% מהם נפדים, ומאידך גיסא פ"ש לא מתיר לה לנכות את השיקים שלא כובדו כתובות רעים לפי ס' 17 (4). בעקבות מכירת השיקים החברה רושמת הוצאות ל _____ נכיון של 250,000 (מה שלא יכלה לעשות קודם לכן). בנוסף, אם צ"ק שיק פדנה ביותר מ- 1,000,000, אזי תהיה לה הכנסה חייבת עליה תשלם מס חברות ואת מה שנשאר תחזיר להיפרמרקט כדיווידנד פטור ממס [V]. כלומר, ע"י תכנון המס הקטינה החברה את הכנסתה החייבת ואף ייתכן ותקבל דיווידנד שפטור ממס [10].

2. צ"ק שיק רכשה את השיקים ב- 1,000,000 - יש לה הוצאה בסכום זה. לחברה יש עסק של נכיון שיקים, כאשר שיקים הם המלאי שלה. החברה פרעה שיקים ב- 1,000,000 ולכאורה הכנסתה החייבת אפס, אך מן העובדות עולה שהחברה קיבלה הלוואה של 125,000 ל- 12 חודשים מחברת האם באשראי, בהנחה שמדובר באשראי לא צמוד וללא ריבית. ניתן לראות כי צ"ק שיק ביצעה שתי עסקאות:

- הכנסה: נתינת שירותי נכיון - שולם ע"י הלוואה מוטבת;
 הוצאה: הוצאות שוטפות - לפי הנתונים = 0.

- הכנסה: הפרשי הצמדה וריבית בחסכון;

הוצאה: הוצאות ריבית של ההלוואה ש"לקחה" מהיפרמרקט (פ"ד רימונ) [V, יפה].

ניתן לראות שהכנסתה החייבת היא:

הפרשי הצמדה: 12,500;

+

ריבית (בהנחה שהריבית צמודה): $0.04(125,000+12,500)=5,500$;

18,000 =

יש לציין כי הכנסתה מריבית והפרשי הצמדה הם לפי ס' 2 (1), לא ס' 2 (4) ולא הכנסות הכרוכות בעסק (לא חל מבחן הניתוק). מאידך, הכספים יצאו מההון החוזר של העסק (הופקדו בתוכנית חיסכון), אך זו תוכנית חיסכון קצרה - 3 חודשים, וזה לגיטימי שחברה תשקיע מזומנים פנויים, ולכן זה לפי ס' 2 (1) [V]. לגבי הריבית הפטורה ממס: לפי ס' 18 (ג) לא יוכר חלק יחסי מן ההוצאות, כלומר תישלל לחברה הוצאה בגובה החלק היחסי של הריבית. כלומר ישללו הוצאות בגובה $4/14 \cdot 12,500 = 3,572$ (קני"מ של ס' 3 (ט)). לכן ההכנסה החייבת היא: $12,500 + 5,500 + 3,572 = 21,572$.

[20, V]

3. נבנה את המאזן של החברה בסוף שנת 94:

**1,000,000	*1,000,000
	12,500
הון עצמי	5,500
1	
12,500	
5,500	

* הסכום שהתקבל עבור פרעון שיקים

** נניח שהיא שילמה בסוף השנה לחברת האם

החברה נישומה לפי פרק ב' לחוק התיאומים ולכן יש לבדוק את סיכום ההון (לצורך חישוב סיכום ההון לוקחים את העודפים במאזן של סוף השנה הקודמת). לפי המאזן נראה כי אין לחברה נכסים קבועים אלא רק מזומנים. במידה והרווחים הראויים לחלוקה מהווים חלק מההון העצמי (אינני יודע) אזי יש סיכום הון

שאלה 2

1. הכנסתו החייבת של דוד:

א. לדוד יש רווח הון ממכירת משרדו בלונדון. מכיוון שדוד תושב ישראל לפי סי' 189 (1) יראו רווח זה כאילו ידווח בארץ ולכן תיזקף לו הכנסה בגובה של $80,000 = 150,000 - 70,000$. מתוך זה 14,700 רווח אינפלציוני (10% עד 31/12/93) ו-65,300 רווח הון ריאלי [V].

ב. הפך נכס פרטי לנכס הון: הפך את הדירה הפרטית למשרד. ניתן לראות בזה שינוי יעד: סי' 85 או 100 לא יחולו כאן אך באנלוגיה ניתן לומר שהייתה מכירה רעיונית ביום שינוי היעוד. ואז יחוייב לפי סי' 189 (1) בסכום של 100,000. נשאלת השאלה, האם לעניין מועד התשלום יש להקיש מסי' 85 או מסי' 100: ישלם עכשיו או שהתשלום יידחה. מכיוון שלא חלפו 4 שנים בין מועד רכישת הדירה ויום שינוי היעוד, אזי בשתי האופציות יחוייב במס היום. מצד שני איני רואה טעם לבצע שינוי יעוד משום שניתן לחייבו במס כיום _____ ביום מכירת המשרד כאשר מחיר הרכישה יהיה מחיר רכישת הדירה ואז לא יהיו עיוותים [V, יפה].

ג. לגבי הפסלים: ניתן לראות בחפצי אומנות מיטלטלין לשימוש אישי ואז הם אינם נכס לפי סי' 88 ומכירתם פטורה ממס [V].

ד. שכר עבודה לדוד: $48,000 = 4,000 \cdot 12$. לפי סי' 3א (ג) יראו זאת כהכנסה שהופקה בישראל [האם ביצע עבודה בפועל באיזור?]. ולכן זו הכנסה חייבת לפי סי' 2 (2). אם שילם מס באיזור יחול סי' 3א (ה).
ה. דיווידנד מ"הידד": סך של 118,800. דוד אזרחי ישראלי שמחזיק 9.9% ממניות "הידד" ולכן תל עליו סי' 3א (ג): ישלם $198,000 = 0.099 \cdot 2,000,000$, ואילו הדיווידנד שקיבל פטור ממס. לפי סי' 3א (ה) יקבל זיכוי בגובה $39,600 = 0.2 \cdot 0.009 \cdot 2,000,000$. כלומר, הכנסתו המחייבת כתוצאה מאחזקתו הישירה במניות "הידד" היא $158,400 = 198,000 - 39,600$ [אלא אם הידד "אזרחי ישראלי"].

ו. נבחן אם ההכנסה מדיווידנד מ-CON מקורה כאן. לפי סי' 5 (1), האם השליטה והניהול מופעלים בישראל? המשרדים בציריך ולכן נראה כי ההחלטות המשותפות של ניהול העסק מתקבלות שם. אי לכך נבחן אם ההכנסה נתקבלה בארץ: לפי פ"ד רזן ההכנסה לא נתקבלה בארץ אלא בחו"ל [VX]. השקעה בהון מניות אינה הוצאה אלא השקעה.

הכנסתה של CON: לכאורה היא רשומה בחו"ל ואין לה הכנסה בארץ, אך לפי סי' 3א שמחיל את סי' 5 על הכנסות שהופקו באיזור, נשאלת השאלה האם ניתן להחיל את סי' 5 (4) לגבי חברה שרשומה באיזור אך השליטה בה מצויה בידי תושבי ישראל (59.9% מדענים + דוד)? [צריך שאזרחי ישראל יהיה בעל שליטה]. אז יש ל-CON הכנסה ממכירות ומדיווידנדים (אף על פי שלא מופיע בסי' 5 (4) מנכים 25% מס). לדעתי אין לראות בהכנסותיה הכנסות לפי סי' 5 (4) משום ש"הידד" רשומה באיזור [אפשר שהיא תושב ישראל]. כלומר ההכנסה החייבת של CON בארץ = 0.

2. עסקת המקרקעין: מס רכישה לדוד $30,000 = 5\% \cdot 600,000$ [V]. עסקת הקומבינציה היא מסוג של מכר חלקי. התמורה - $400,000 = 5 \cdot 80,000$ (לפי הלכת ברקאי התמורה לא כוללת את מחיר הקרקע). עלות רכישה:

דוד מכר חצי מהגרש - $300,000$

+

מס רכישה - $0.5 \cdot 30,000$

$= 315,000$

השבח: $85,000 = 400,000 - 315,000$ [V].

לגבי הקבלן: הקרקע היא מלאי אצלו ולכן יש לו הכנסה לפי סי' 2 (1) של 600,000. מס שבח לא חל על העסקה לפי סי' 50.

הייעוץ שנתן חשבוני: במידה ודוד היה מקשיב לראובן וקונה 5 דירות על הנייר, היה משלם מס רכישה בגובה $30,000 = 0.05 \cdot 5 \cdot 120,000$ ולא היה משלם מס שבח כלל, ואילו הקבלן היה משלם מס הכנסה באותו סכום כפי ששילם מקודם. כלומר, עצתו של הר"ח גרועה: דוד הגיע לאותה תוצאה (בעלות ב-5 דירות) אך בעלויות מס גבוהות בהרבה. יש לציין כי בקניית דירות על הנייר יש מרכיב סיכון שאין בעסקה השניה, אך לעניות דעתי אין מרכיב זה מחפה על העצה הגרועה [V].

3. לגבי הבנים: לכל אחד מן הבנים יש 33% בכל דירה מבין ארבע הדירות, ולכן הם עונים לתנאי הפטור לפי סי' 149 (4). הסיפא של סי' 4 מסייגת את הפטור בכך שלא מכר דירת מגורים אחרת שקיבל באותה ירושה בפטור. אם נאמץ פירוש שאומר שמכירת חלק מדירה אחרת שונה ממכירת דירה אחרת, אזי שלושת הבנים יקבלו פטור מלא [VX].

לגבי האשה: האשה לא יכולה למכור לפי סי' 149 (5), מכיוון שלא מתקיימים כל התנאים בסעיף ולכן נפנה לסי' 149 (2), ובהנחה שהיא עונה על התנאים המנויים שם - בארבע השנים שקדמו למכירה לא הייתה לה בעת ובעונה אחת יותר מדירה אחת בארץ - אזי היא תזכה לפטור על פי סי' 49. אם היא אינה עונה על התנאי אזי יש לבחון אם היא יכולה לפנות להוראת השעה (נניח שהיא בזוקף). סי' 2 (ה) אינו מחיל את הפטור לגבי דירה שהתקבלה ללא תמורה בתקופה הקובעת. [56/65]

hdry95-3